

Osasto/käsittelijä Avdelning/handläggare

LA/Rolf Storsjö

Päivämäärä Datum

1.11.1991

Till arbetspensionsanstalterna

ÄNDRING AV ÅLDERSGRÄNSERNA INOM DE FLEXIBLA PENSIONSÅLDERS-
ARRANGEMANGET

Regeringen har avlåtit en proposition till riksdagen med förslag till lag om ändring av 7 och 9 c §§ lagen om statens pensioner och lag till ändring av 4 § lagen angående införande av statens familjepension (RP 136/91) och en proposition med förslag till lag om ändring av åldersgränserna inom det flexibla pensionsåldersarrangemanget (RP 141/91).

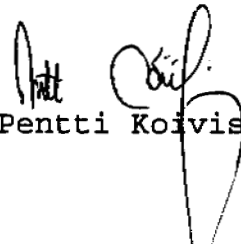
Enligt propositionerna skall åldersgränsen för individuell förtidspension inom den privata sektorns pensionssystem och inom folkpensionssystemet samt inom statens pensionssystem höjas från 55 år till 60 år och åldersgränsen för deltidspension inom den privata sektorn sänkas från 60 år till 58 år.

Lagarna avses träda i kraft 1.1.1992.

I de inkomstpolitiska förhandlingarna har överenskommits om att regeringens förslag till lagändringar inte görs. Om riksdagen dock senare godkänner lagförslaget meddelas om detta med ett nytt cirkulär.

PENSIONSSKYDDSCENTRALEN

Seppo Pietiläinen

Pentti Koivistoinen

BILAGOR

Regeringens propositioner 136/91 och 141/91

Regeringens proposition till Riksdagen med förslag till lag om ändring av 7 och 9 c §§ lagen om statens pensioner och till lag om ändring av 4 § lagen angående införande av statens familjepensioner

PROPOSITIONENS HUVUDSAKLIGA INNEHÅLL

I denna proposition föreslås att lagen om statens pensioner ändras så att åldersgränsen för individuell förtidspension som hör till arrangemanget med flexibel pensionsålder skall höjas från 55 år till 60 år. Avsikten är att motsvarande ändring skall genomföras inom hela arbetspensionssystemet samt inom folkpensionssystemet.

Det föreslås dessutom att arbetsförtjänsten skall räknas till den pensionsgrundande lönen på basis av det år då förtjänsten har betalats. Lagen angående införande av statens familje-

pensionslag föreslås bli ändrad så att den rätt till begravningshjälp och begravningskostnadsersättningar som baserar sig på statens s.k. gamla familjepensionslagstiftning slopas.

Propositionen ansluter sig till budgetpropositionen för 1992 och avses bli behandlad i samband med den. Lagarna avses träda i kraft vid ingången av år 1992. Höjningen av åldersgränsen för individuell förtidspension skall inte gälla personer som är mellan 55 och 59 år gamla då lagen träder i kraft och inte heller personer som är födda 1937.

MOTIVERING

1. Nuläget och de föreslagna ändringarna

1.1. Individuell förtidspension

Rätt till individuell förtidspension har med stöd av 9 c § 1 mom. lagen om statens pensioner (103/89) en förmånstagare som fyllt 55 år, om hans arbetsförmåga med beaktande av sjukdom, lyte eller skada, faktorer förknippade med åldrande, lång tid i anställningen, ett för honom påfrestande och slitsamt arbete samt arbetsförhållandena, varaktigt har nedgått i sådan grad att det inte skäligen kan förutsättas att han skall fortsätta sin anställning. Då arbetsförhållandena bedöms kan dessutom med stöd av paragrafens 2 mom. av särskilda skäl utöver de förutsättningar som avses i 1 mom. även beaktas de särskilda krav som bör ställas på vissa uppgifter till följd av den offentliga förvaltningens natur och som hänför sig till den allmänna säkerheten, den anställdes egen säkerhet eller det ansvar som med hänsyn till ett allmänt intresse är förbundet med arbetet. Den

individuella förtidspensionen är lika stor som förmånstagarens fulla invalidpension.

I regeringens proposition till riksdagen (RP 160/1988 rd) med förslag till stadganden om ett flexibelt pensionsåldersarrangemang i lagen om statens pensioner och vissa andra lagar som har samband med den konstaterades att målet är att inom statens pensionssystem tillämpa pensioneringsprinciper som överensstämmer med andra pensionssystem. Medlet när det gällde att uppnå dessa mål var att som nya pensionsformer ta in individuell förtidspension, förtida ålderspension och deltidspension i statens pensionssystem, dvs. samma pensionsformer som redan hade införts inom den privata sektorn. Målet var, precis som inom den privata sektorn, att varje person inom vissa gränser skall kunna välja den pensionsform som passar honom bäst och att de individuella faktorerna skall kunna beaktas mera än för närvarande när pension beviljas. I samband med att stadgandena om individuell förtidspension infördes, så upphävdes inom statssektorn de yrkesbetingade pensionsåldrar som är lägre

än den allmänna pensionsåldern. För de personer som omfattades av de lägre pensionsåldrarna stadgades rätt att välja yrkesbetingad pensionsålder enligt det gamla systemet. De flexibla pensionsformerna kommer med tiden att ersätta statens yrkesbetingade pensionsålderssystem.

Regeringen har i sitt program ansett det nödvändigt att reformera pensionssystemen så, att de motiverar till att fortsätta arbeta som ett alternativ till pension eller jämsides med pension. Möjligheterna till deltidsarbete skall förbättras genom främjande av uppkomsten av en deltidsarbetsmarknad och genom utvecklande av socialskyddet för deltidsarbete. De flexibla pensionssystemens funktionsduglighet skall bedömas. Målet för regeringens ekonomiska politik är att minska underskottet i bytesbalansen och hejda den utländska skuldsättningen, trygga sysselsättningen, effektivisera den offentliga ekonomin samt öka den öppna sektorns andel av nationalprodukten. Syftet är att nå de uppställda ekonomiska och samhällsliga målen genom en förbättring av marknadsekonomin funktionsduglighet. Som motvikt till en effektiviserad marknadsekonomi behövs åtgärder som garanterar grundtrygghet och social rättvisa för människorna.

Efter våren 1991 har samhällsekonomin råkat in i en allt djupare recession, och för att man skall komma ut ur den krävs en långsiktig konsekvent ekonomisk politik. Statsrådet har i sitt ekonomiskpolitiska meddelande till riksdagen den 28 maj 1991 tillkännagivit de åtgärder statsrådet ämnar vidta för att hejda ökningen av de offentliga utgifterna. En av dessa åtgärder var höjningen av den nedre åldersgränsen för beviljande av individuell förtidspension. Av ovan nämnda orsaker har regeringen vid uppgörandet av budgetpropositionen för 1992 kommit till att åldersgränsen för individuell förtidspension räknat från ingången av 1992 bör höjas till 60 år och att åldersgränsen för deltidspension bör sänkas till 58 år.

Med samtidig hänvisning till den proposition med förslag till lag om justering av åldersgränserna angående det flexibla pensionssystemet inom den privata sektorn som samtidigt med denna proposition skall avlämnas till riksdagen föreslås att motsvarande ändringar görs även i fråga om statens pensionssystem. Inom statens pensionssystem finns dock inget behov av en sänkning av åldersgränsen för deltidspension,

eftersom den redan är 58 år. Avsikten är inte heller att ingripa i rätten för personer i uppgifter med särskild pensionsålder att välja mellan det gamla och det nya pensionssystemet.

1.2. Pensionsgrundande lön på basis av betalningsår

Den lön som ligger till grund för pension enligt lagen om statens pensioner beräknas enligt arbetsförtjänsten under de senaste fyra åren. Med avvikelse från arbetspensionerna inom den privata sektorn förläggs arbetsförtjänsten, oberoende av betalningstidpunkten, enligt intjäningsprincipen till det kalenderår under vilket den har intjänats. Förskottsuppbörden av skatt på lönen sker enligt betalningsprincipen, dvs. lönen anses ha blivit intjänad under det år då den har betalats och således stått till löntagarens förfogande. Då pension beviljas skall pensionsbeslut ges och den första pensionsraten betalas snabbt efter att rätten till lön har upphört. Det är besvärligt att fastställa arbetsförtjänsten enligt intjäningsprincipen när pensionsbeslut fattas, eftersom det då pensionen uträknas i allmänhet inte finns exakta uppgifter om vid vilken tidpunkt eventuella retroaktivt betalda lönehöjningar, separata ersättningar och tillägg, semesterpenning och övriga mindre delar av totallönen har intjänats. Detta åsamkar årligen statskontoret ca 500 förnyade behandlingar, onödigt sökande av ändring eller onödiga anhållanden om justering. För att dessa skall kunna undvikas är det nödvändigt att en övergång sker till samma betalningsprincip som den som tillämpas inom beskattningen och den privata sektorn varigenom verkställighetsutgifterna inom statens pensionssystem kan minskas.

1.3. Begravningshjälp samt ersättning för begravningskostnader

Genom lagen om statens familjepensioner (774/68), som trädde i kraft vid ingången av år 1969, förstärktes familjepensionsskyddet så att det blev ungefär lika omfattande som arbetspensionsskyddet inom den privata sektorn. I samband härmed bibehölls likväl förmånerna enligt statens s.k. gamla familjepensionssystem i fråga om sådana personer som den 1 januari

1969 omfattades av det gamla familjepensions-systemet. Det gamla familjepensionssystemet innehöll ett dödsbos rätt till begravningshjälp och i vissa fall ersättning för begravningskostnader, om den avlidne inte efterlämnade några till familjepension berättigade förmånstagare, i allmänhet änka eller minderåriga barn. Begravningshjälpens storlek är 30 % av årslönen enligt den avlidnes tidigare tjänst, dvs. i genomsnitt ca 30 000 mk, och hjälpen betalas skattefritt till dödsboet.

Statskontoret beviljar och betalar årligen begravningshjälp i ca 500 fall och varje år används ca 15 milj. mk till denna hjälp. Delägare i dödsbon som är berättigade till begravningshjälp är i allmänhet den avlidnes fullvuxna barn, avlägsnare släktingar samt testamentstagare. Begravningshjälpen tilldelas inte på samma sätt som familjepensionen nära släktingar, såsom änkor och minderåriga barn, som genom dödsfall råkat i behov av utkomstskydd, utan den tilldelas i allmänhet utomstående. Grunderna för begravningshjälp och ersättning för begravningskostnader är föräldrade och i den nuvarande statsekonomiska situationen är det ändamålsenligt att beviljandet och betalningen av dessa slopas.

2. Ärendets beredning

Propositionen har beretts som tjänsteuppdrag vid finansministeriet och de föreslagna ändringarna har behandlats i statens delegation för pensionsärenden tillsammans med de centralorganisationer som företräder statens tjänstemän och arbetstagare.

3. Propositionens ekonomiska och organisatoriska verkningar

Höjningen av åldersgränsen för individuell förtidspension bedöms minska antalet pensioner med 300 år 1993 och från och med år 1998 med 1 400 pensioner per år. Inbesparingen i pensionsutgifter ökar med ca 40 miljoner mark per år. Då reformen trätt fullt i kraft är inbesparingen 180 miljoner mark per år.

Övergången till betalningsprincipen då den pensionsgrundande lönen beräknas kommer att ha en viss förminskande eller förstörande inverkan på de pensioner som beviljas med stöd av lagen om statens pensioner. I de flesta fall

ändras inte pensionsbeloppet alls. Några verkningar för statsekonomi föreligger inte till denna del. Genom att begravningshjälpen och begravningskostnadsersättningarna slopas uppnås en årlig inbesparing på ca 15 milj. mk i statens pensionsutgifter.

Genom att åldersgränsen för individuell förtidspension höjs inbesparas vid statskontoret tre årsverken på grund av det minskade antalet pensionsansökningar, då personer som inte fyllt 60 år inte längre kan få individuell förtidspension, dvs. räknat från utgången av år 1997.

Förslagen angående beräkning av den pensionsgrundande lönen samt slopande av begravningshjälpen sparar vartdera in ett årsverke vid statskontoret.

4. Ikraftträdande

Lagarna föreslås träda i kraft den 1 januari 1992.

En förmånstagare som har fyllt 55 år innan lagen träder i kraft eller som är född 1937 skall dock kunna få individuell förtidspension i enlighet med de stadganden som gäller för närvarande. Eftersom det redan nu till statskontoret har inkommit sådana ansökningar om individuell förtidspension som har inlämnats av förmånstagare födda år 1937, är det rimligt att dessa personer kan beviljas en sådan pension.

Då den pensionsgrundande lönen beräknas skall betalningsprincipen tillämpas i de fall där pensionsfallet inträffar efter den 31 december 1991. Rätt till begravningshjälp eller begravningskostnadsersättning skall inte längre föreligga om förmånslåtaren avlider efter den 31 december 1991.

5. Lagstiftningsordning

Den föreslagna lagändringen möjliggör att de som av pensionsanstalten redan har fått ett beviljande förhandsbeslut om individuell förtidspension kan gå i pension vid 55 års ålder. Eftersom den föreslagna lagen inte heller annars har retroaktiv verkan, bör lagändringen behandlas i den ordning som enligt 66 § riksdagsordningen gäller för stiftande av vanlig lag.

Med stöd av vad som anförts ovan föreläggs Riksdagen följande lagförslag:

1.

Lag**om ändring av 7 och 9 c §§ lagen om statens pensioner**

I enlighet med riksdagens beslut
ändras 7 § 3 mom. och 9 c § 1 mom. lagen den 20 maj 1966 om statens pensioner (280/66),
dessa lagrum sådana de lyder, 7 § 3 mom. i lag av den 9 januari 1981 (15/81) och 9 c § 1 mom.
i lag av den 3 februari 1989 (103/89), som följer:

7 §

Arbetsförtjänst som avses i 1 mom. fastställs enligt betalningstidpunkten på samma grunder som vid innehållning av skatteförskott eller skatt. Som arbetsförtjänst anses dock inte semesterersättning som betalas när anställningen upphör, till förmånstagare som avses i 8 mom. betalt i 2 § lagen om avlöning av tjänstemän inom utrikesrepresentationen (346/88) nämnt ortstillägg och i lagens 3 § nämnda ersättningar, ej heller arvode för arbete i kommittéer eller kommissioner eller för andra uppdrag, som inte skall anses höra till anställningen.

arbetsförhållandena, varaktigt har nedgått i sådan grad att det inte skäligen kan förutspås att han skall fortsätta sin anställning. Ett villkor är dock att förmånstagaren har upphört med sådant förvärvsarbete som avses i en lag, ett pensionsreglemente eller en pensionsstadga som nämns i 8 § 4 mom. lagen om pension för arbetstagare eller att hans förvärvsinkomst per månad av dessa arbeten kan uppskattas bli i genomsnitt mindre än det belopp som avses i 2 § 1 mom. i denna lag. En förutsättning för individuell förtidspension är dessutom, fränsett det fall som avses i 9 § 1 mom. d-punkten, att då den individuella förtidspensionen fastställs, såsom pensionstid även kan räknas den tid som återstår till pensionsåldern eller till avgångsåldern, om denna är lägre.

9 c §

Utän hinder av vad 9 § 1 mom. stadgar om erhållande av invalidpension har en förmånstagare som fyllt 60 år rätt att få invalidpension i form av individuell förtidspension, om hans arbetsförmåga, med beaktande av sjukdom, lyte eller skada, faktorer förknippade med åldrande, lång tid i anställningen, ett för honom påfrestande och slitsamt arbete samt

Denna lag träder i kraft den 199 .
Lagen tillämpas på pensionsfall som inträffat efter ikraftträdandet. En förmånstagare som har fyllt 55 år före ikraftträdandet eller som är född 1937, kan dock få individuell förtidspension med stöd av tidigare stadganden i 9 c §.

2.

Lag**om ändring av 4 § lagen angående införande av lagen om statens familjepensioner**

I enlighet med riksdagens beslut
ändras 4 § lagen den 31 december 1968 angående införande av lagen om statens familjepensioner (775/68), sådant detta lagrum lyder delvis ändrat genom lag av den 30 december 1969 (842/69), som följer:

4 §

Har någon, då lagen om statens familjepensioner trätt i kraft, varit förmånslätare om vilken stadgats att familjepension skall betalas efter honom av statens medel, betalas efter

honom familjepension i enlighet med tidigare gällande stadganden, om han före utgången av år 1969 skriftligen har anmält att han så önskar. En sådan anmälan får återtas.

Avlider en person som avses i 1 mom. utan

att göra i momentet nämnd anmälan, betalas efter honom familjepension i enlighet med tidigare gällande stadganden, om han inte har efterlämnat någon som är berättigad till familjepension enligt lagen om statens familjepensioner.

Har en innehavare av en tjänst eller befattning med avtalslön eller en person som är pensionerad från en sådan tjänst eller befattning vid tidpunkten för ikraftträdandet av lagen om statens familjepensioner varit förmånslätare på grundval av ett avtal som ingåtts med honom, betalas efter honom familjepension

i enlighet med nämnda avtal, om han inte skriftligen har anmält att han avstår från sin på avtalet grundade ställning som förmånslätare.

Efter en sådan person som avses i denna paragraf betalas familjepension med stöd av lagen om statens familjepensioner, om inte familjepension efter honom skall betalas enligt tidigare gällande stadganden.

Denna lag träder i kraft den 199 .
Lagen tillämpas på förmånslätare som har avlidit efter ikraftträdandet.

Helsingfors den 11 oktober 1991

Republikens President
MAUNO KOIVISTO

Finansminister *Iiro Viinanen*

1.

Lag

om ändring av 7 och 9 c §§ lagen om statens pensioner

I enlighet med riksdagens beslut
ändras 7 § 3 mom. och 9 c § 1 mom. lagen den 20 maj 1966 om statens pensioner (280/66),
dessas lagrum sådana de lyder, 7 § 3 mom. i lag av den 9 januari 1981 (15/81) och 9 c § 1 mom.
i lag av den 3 februari 1989 (103/89), som följer:

Gällande lydelse

Föreslagen lydelse

7 §

I 1 mom. avsedd arbetsförtjänst fastställs enligt samma grunder som vid innehållning av skatteförskott eller skatt. Som arbetsförtjänst anses likväl inte vid anställningens slut utgående semesterersättning, till förmånstagare som avses i 8 mom. betalt, i 2 § lagen om innehavare av tjänst eller befattning inom utrikesrepresentationen tillkommande avlöning (317/76) nämnt ortstillägg och i lagens 3 § nämnda ersättningar, ej heller arvode för arbete i kommittéer eller kommissioner eller för andra uppdrag, vilka inte bör anses höra till anställningen.

Arbetsförtjänst som avses i 1 mom. fastställs enligt *betalningstidpunkten* på samma grunder som vid innehållning av skatteförskott eller skatt. Som arbetsförtjänst anses *dock* inte *semesterersättning som betalas när anställningen upphör*, till förmånstagare som avses i 8 mom. betalt i 2 § lagen om *avlöning av tjänstemän* inom utrikesrepresentationen (346/88) nämnt ortstillägg och i lagens 3 § nämnda ersättningar, ej heller arvode för arbete i kommittéer eller kommissioner eller för andra uppdrag, *som inte skall* anses höra till anställningen.

9 c §

Utan hinder av vad 9 § 1 mom. stadgar om erhållande av invalidpension har en förmånstagare som fyllt 55 år rätt att få invalidpension i form av individuell förtidspension, om hans arbetsförmåga, med beaktande av sjukdom, lyte eller skada, faktorer förknippade med åldrande, lång tid i anställningen, ett för honom påfrestande och slitsamt arbete samt arbetsförhållandena, varaktigt har nedgått i sådan grad att det inte skäligen kan föruttsättas att han skall fortsätta sin anställning. Ett villkor är dock att förmånstagaren har upphört med sådant förvärvsarbete som avses i en lag, ett pensionsreglemente eller en pensionsstadga som nämns i 8 § 4 mom. lagen om pension för arbetstagare eller att hans förvärvsinkomst per månad av dessa arbeten kan uppskattas bli i genomsnitt mindre än det belopp som avses i 2 § 1 mom. i denna lag. En förutsättning för individuell förtidspension är dessutom, fränsett

9 c §

Utan hinder av vad 9 § 1 mom. stadgar om erhållande av invalidpension har en förmånstagare som fyllt 60 år rätt att få invalidpension i form av individuell förtidspension, om hans arbetsförmåga, med beaktande av sjukdom, lyte eller skada, faktorer förknippade med åldrande, lång tid i anställningen, ett för honom påfrestande och slitsamt arbete samt arbetsförhållandena, varaktigt har nedgått i sådan grad att det inte skäligen kan föruttsättas att han skall fortsätta sin anställning. Ett villkor är dock att förmånstagaren har upphört med sådant förvärvsarbete som avses i en lag, ett pensionsreglemente eller en pensionsstadga som nämns i 8 § 4 mom. lagen om pension för arbetstagare eller att hans förvärvsinkomst per månad av dessa arbeten kan uppskattas bli i genomsnitt mindre än det belopp som avses i 2 § 1 mom. i denna lag. En förutsättning för individuell förtidspension är dessutom, fränsett

Gällande lydelse

det fall som avses i 9 § 1 mom. d-punkten, att då den individuella förtidspensionen fastställs, såsom pensionstid även kan räknas den tid som återstår till pensionsåldern eller till avgångsåldern, om denna är lägre.

Föreslagen lydelse

det fall som avses i 9 § 1 mom. d-punkten, att då den individuella förtidspensionen fastställs, såsom pensionstid även kan räknas den tid som återstår till pensionsåldern eller till avgångsåldern, om denna är lägre.

*Denna lag träder i kraft den 199 .
Lagen tillämpas på pensionsfall som inträffat efter ikraftträdandet. En förmånstagare som har fyllt 55 före ikraftträdandet eller som är född 1937, kan dock få individuell förtidspension med stöd av tidigare stadganden i 9 c § 1 mom.*

2.

Lag**om ändring av 4 § lagen angående införande av lagen om statens familjepensioner**

I enlighet med riksdagens beslut
ändras 4 § lagen den 31 december 1968 angående införande av lagen om statens familjepensioner (775/68), sådant detta lagrum lyder delvis ändrat genom lag av den 30 december 1969 (842/69), som följer:

Gällande lydelse

4 §

Är någon, då lagen om statens familjepensioner träder i kraft, förmånslätare beträffande vilken stadgats, att familjepension, *begravningshjälp eller ersättning för begravningskostnader* skall utgå efter honom av statens medel, betalas efter honom familjepension, *begravningshjälp eller ersättning för begravningskostnader* i enlighet med tidigare gällande stadganden om han före sin död och senast före utgången av år 1969 skriftligen anmälar att han så önskar. Sådan anmälan må återtagas.

Avlider i 1 mom. avsedd person utan att ha gjort däri nämnd anmälan, betalas efter honom familjepension, *begravningshjälp eller ersättning för begravningskostnader* i enlighet med tidigare gällande stadganden, såframt han icke efterlämnat någon som vore berättigad till familjepension enligt lagen om statens familjepensioner.

Är innehavare av en tjänst eller befattning med avtalslön eller person, som är pensionerad

Föreslagen lydelse

4 §

Har någon, då lagen om statens familjepensioner trätt i kraft, varit förmånslätare om vilken stadgats att familjepension skall *betalas* efter honom av statens medel, betalas efter honom familjepension i enlighet med tidigare gällande stadganden, om han före utgången av år 1969 skriftligen har anmält att han så önskar. En sådan anmälan får återtas.

Avlider en person som avses i 1 mom. utan att göra i momentet nämnd anmälan, betalas efter honom familjepension i enlighet med tidigare gällande stadganden, om han inte har efterlämnat någon som är berättigad till familjepension enligt lagen om statens familjepensioner.

Har en innehavare av en tjänst eller befattning med avtalslön eller en person som är

Gällande lydelse

från sådan tjänst eller befattning, då lagen om statens familjepensioner träder i kraft förmåns-
låtare på grund av avtal, som ingåtts med
honom, betalas efter honom familjepension
begravningshjälp eller ersättning för begravningskostnader i enlighet med nämnda avtal, såvida han icke *före sin död* skriftligen anmält att han avstår från sin på avtalet grundade ställning som förmånslåtare.

Efter *ovan* i denna paragraf avsedd person erlægges familjepension med stöd av lagen om statens familjepensioner, såvida familjepension, *begravningshjälp eller ersättning för begravningskostnader* efter honom icke skall betalas enligt tidigare gällande stadganden.

Föreslagen lydelse

pensionerad från *en* sådan tjänst eller befattning *vid tidpunkten för ikraftträdandet* av lagen om statens familjepensioner *varit* förmånslåtare på grundval av *ett* avtal som ingåtts med honom, betalas efter honom familjepension i enlighet med nämnda avtal, om han *inte* skriftligen *har* anmält att han avstår från sin på avtalet grundade ställning som förmånslåtare.

Efter *en sådan* person som avses i denna paragraf *betalas* familjepension med stöd av lagen om statens familjepensioner, om *inte* familjepension efter honom skall betalas enligt tidigare gällande stadganden.

---

*Denna lag träder i kraft den 199 .
Lagen tillämpas, på förmånslåtare som har
avlidit efter ikraftträdandet.*

Regeringens proposition till Riksdagen med förslag till lagar om ändring av åldersgränserna inom det flexibla pensionsåldersarrangemanget

PROPOSITIONENS HUVUDSAKLIGA INNEHÅLL

I denna proposition föreslås att den nedre åldersgränsen för individuell förtidspension, som är en del av det flexibla pensionsåldersarrangemanget, höjs från 55 år till 60 år och att åldersgränsen för deltidspension samtidigt sänks från 60 år till 58 år. De nya åldersgränserna skulle gälla från ingången av 1992. Höjningen av åldersgränsen för individuell förtidspension skulle inte gälla dem som nu är mellan 55 och 59 år och inte heller dem som är födda år 1937. För dem skulle den nedre åldersgränsen fortfarande vara 55 år.

Höjningen av åldersgränsen för individuell förtidspension gäller såväl arbetspensionssystemet inom den privata sektorn som folkpensionssystemet. Regeringen kommer särskilt att avlåta en proposition med förslag till ändring av pensionsåldrarna inom den offentliga sektorn.

På grund av ändringen minskar höjningen av åldersgränsen för individuell förtidspension antalet personer som får individuell förtidspension enligt arbetspensionssystemet inom den privata sektorn med ca 900 år 1993 och med ca 3 000 år 1994. Inom folkpensionssystemet är motsvarande siffror 1 200 respektive 4 800.

På grund av ändringen minskar pensionsut-

gifterna för individuell förtidspension inom arbetspensionssystemet med ca 29 milj. mk år 1993 och med ca 130 milj. mk år 1994. Inom folkpensionssystemet uppgår motsvarande inbesparingar till ca 9 milj. mk 1993 och ca 36 milj. mk 1994.

Eftersom en del av dem som är mellan 55 och 59 år likväl kommer att få invalidpension i stället för individuell förtidspension, kommer reformens verkningar i form av en minskning i de totala pensionsutgifterna till synes 1994, då minskningen inom arbetspensionssystemet uppgår till sammanlagt ca 19 milj. mk och inom folkpensionssystemet till ca 4 milj. mk.

Sänkningen av åldersgränsen för deltidspension till 58 år ökar de årliga pensionsutgifterna med ca 20 milj. mk, om pensionstagarna till antalet skulle vara 500 fler per år än för närvarande.

Ändringarna av lagen om pension för arbetstagare, lagen om pension för arbetstagare i kortvariga arbetsförhållanden, lagen om sjömanspensioner och folkpensionslagen, som ansluter sig till budgetpropositionen för 1992, avses träda i kraft vid ingången av 1992.

ALLMÄN MOTIVERING

1. Nuläget och de föreslagna ändringarna

Det flexibla pensionsåldersarrangemanget omfattar individuell förtidspension, deltidspension samt förtida och uppskjuten ålderspension. Inom det privata arbetspensionssystemet trädde systemet med individuell förtidspension i kraft vid ingången av 1986 (666—674/85). Deltidspensionssystemet infördes vid ingången av 1987 (603/86).

Enligt gällande lydelse av 4 e § lagen om pension för arbetstagare har arbetstagare som fyllt 55 år rätt att få individuell förtidspension, om hans arbetsförmåga, med beaktande av sjukdom, lyte eller skada, faktorer förknippade med åldrandet, lång tid i yrket, ett för honom påfrestande och slitsamt arbete samt arbetsförhållandena, varaktigt har nedgått i sådan grad att det inte skäligen kan förutsättas att han skall fortsätta med sitt förvärvsarbete. Individuell förtidspension beviljas både inom arbetspensionssystemet och folkpensionssystemet. Den är lika stor som full invalidpension för personen i fråga. Då pensionstagaren uppnår den allmänna pensionsåldern 65 år förändras den individuella förtidspensionen till en lika stor ålderspension. Systemet med individuell förtidspension omfattar också lantbruksföretagare och andra företagare.

Om det flexibla pensionsåldersarrangemanget hos staten, kommunerna och inom den övriga offentliga sektorn stadgas särskilt.

Enligt regeringens proposition med förslag till lagar om ett flexibelt pensionsåldersarrangemang (reg.prop. 85/1985 rd.) var målet för den individuella förtidspensionen ”i princip detsamma som det mål man ursprungligen ville uppnå genom en gruppering av yrkena, med vid prövningen av pensionen beaktas arbetstagarens individuella förhållanden. Härvid utgör den smidiga och anpassningsbara individuella förtidspensionen en garanti för att pensionen förblir användbar för att uppnå en flexibel pensionsålder oberoende av yrkesgruppen och förändringar i den.”

Avsikten med den individuella förtidspensionen, som hör till det flexibla pensionsåldersarrangemanget och beviljas vid 55 års ålder, var också att lätta på det tryck som arrangemanget med arbetslöshetspension var utsatt för. Från ingången av 1986 sänktes inte längre

åldersgränsen för arbetslöshetspension genom några temporära åtgärder utan kvarstod vid 60 år. Den nedre åldersgränsen för arbetslöshetspension steg gradvis till 60 år i samband med det flexibla pensionsåldersarrangemang som gäller individuell förtidspension.

Avsikten med deltidspensionen är att ge äldre arbetstagare en möjlighet att utnyttja sin återstående arbetsförmåga och arbetslust och sålunda gradvis gå i pension. Genom att minska sin arbetsinsats kan en äldre arbetstagare gå i deltidspension, varvid avsikten med pensionen är att ersätta inkomstbortfallet. Enligt gällande lydelse av 4 f § lagen om pension för arbetstagare kan en arbetstagare som har fyllt 60 år beviljas deltidspension. Deltidspensionens belopp är, beroende på arbetstagarens ålder, 44—64 % av sänkningen av förvärvsinkomsten. Ju närmare den allmänna pensionsåldern 65 år den arbetstagare som går i deltidspension är desto större är pensionsbeloppet. En förutsättning för erhållande av pensionen är att arbetstagaren under de senaste 15 kalenderåren i sammanlagt minst fem år har intjänat i lagen om pension för arbetstagare nämnd grundpension. För att erhålla pension skall arbetstagaren minska sin arbetsinsats så att det återstående arbetet kan betraktas som deltidsarbete. Sålunda krävs att den återstående arbetstiden i medeltal utgör sammanlagt minst 16 timmar och högst 28 timmar i veckan. En förutsättning för erhållande av pension är dessutom att minskningen av arbetsinsatsen medför en motsvarande förändring i arbetstagarens förvärvsinkomst. En förutsättning för att en företagare skall erhålla deltidspension är att han minskar sin arbetsinsats till hälften eller helt och hållet upphör med företagsverksamheten.

Då lagstiftningen om flexibel pensionsålder utarbetades räknade man med att ca 12 000 personer skulle gå i pension sedan de flexibla pensionsformerna hade införts. Man antog att denna nivå skulle uppnås stegvis inom ca fem år från det reformen hade trätt i kraft. Man antog att antalet deltidspensionstagare skulle uppgå till ca 5 000 före 1990. Finansieringskalkylerna för arrangemanget byggde på dessa uppskattningar.

Betydligt flera arbetstagare har gått i individuell förtidspension inom den privata sektorn än vad man kunde räkna med då arrangemang-

et skapades. Däremot har betydligt färre personer än väntat gått i deltidspension. Vid utgången av juli 1991 fanns det 39 514 pensionstagare som fick individuell förtidspension. Däremot var antalet deltidspensionstagare endast 237.

Med tanke på arbetslivets behov anser regeringen i sitt program det vara nödvändigt att revidera pensionssystemen så, att de uppmuntrar till fortsatt arbete som ett alternativ till pensionering eller vid sidan av pensioneringen. Möjligheterna till deltidarbete förbättras genom att uppkomsten av marknader för deltidarbete främjas och socialskyddet för deltidarbete utvecklas. Ändamålsenligheten hos flexibla pensionssystem bedöms. Målet för regeringens ekonomiska politik igen är att minska underskottet i bytesbalansen och bromsa skuldsättningen till utlandet, trygga sysselsättningen, effektivisera den offentliga ekonomin samt öka den öppna sektorns andel av nationalprodukten. Ett centralt mål är att sänka den relativa kostnadsnivån till en konkurrenskraftig nivå.

Efter våren 1991 har samhällsekonomin hamnat i en allt djupare konjunktursvacka och en uppgång ur den förutsätter en långvarig, konsekvent ekonomisk politik. Den svåra ekonomiska recessionen tillsammans med en arbetslöshet som i snabb takt bli allt svårare rubbar balansen i statens ekonomi oroväckande snabbt. Därför är de krav på förändringar som ställs på den offentliga verksamheten synnerligen stora. Det krävs stor flexibilitet av arbetsmarknaden, eftersom flera förändringar som tränger djupt in i den ekonomiska strukturen och de ekonomiska verksamhetsmekanismerna måste göras för att trygga den. Därför kan inte de förändringar som nu har skett undgå att komma till synes också i den socialpolitik som bedrivs. Ett centralt mål för pensionspolitiken bör vara att den ålder då arbetstagarna i medeltal går i pension höjs betydligt jämfört med vad den är nu. Sålunda kan också den förändring i befolkningens åldersstruktur förutses som de närmaste årtiondena kommer att återspegla sig i den äldre befolkningens stora andel jämfört med den förvärvsarbeteande befolkningens andel.

Regeringen är medveten om att det inte är någon lätt eller enkel uppgift att senarelägga pensioneringen. En enskild höjning av pensionsåldern kan inte anses vara tillräcklig, utan samtidigt behövs det flera insatser för utveck-

lande av hälso- och sjukvården, rehabiliteringen, arbetsförhållandena och pensionssystemen i en riktning som främjar möjligheten att fortsätta arbeta. Ett reformarbete pågår till dessa delar.

Statsrådet tillsatte den 20 december 1989 en kommitté som består av representanter för arbetsmarknadsparterna, pensionssystemen och statsförvaltningen. Kommittén fick till uppgift att utreda hur äldre arbetstgares möjligheter att bättre än för närvarande delta i arbetslivet kunde främjas i synnerhet genom utvecklande av förtidspensionssystemen. Kommittén skall framlägga förslag till åtgärder, genom vilka de faktorer i pensionslagstiftningen och den övriga lagstiftningen som hindrar äldre arbetstgare från att delta i arbetet och från att bli sysselsatta avskaffas, samt framlägga förslag till åtgärder som uppmuntrar till fortsatt arbete som ett alternativ till pensionering eller vid sidan av pensioneringen och som förebygger eller uppskjuter för tidig pensionering. Kommittén fick dessutom i uppdrag att granska äldre arbetstgares socialskydd som helhet så, att situationer där arbetstgaren skulle bli lidande kan förebyggas på ett effektivt sätt. Kommittén fick tid på sig till den 31 oktober 1991. Kommitténs arbete håller på att färdigställas.

Genom den inkomstpolitiska helhetsuppbyggnaden för 1990 förbättrades förutsättningarna för vuxenutbildning. Som bäst arbetar också en arbetsmiljökommitté, vars uppgift är att reda ut och bedöma det finländska arbetslivet och arbetsmiljön samt utvecklingsbehoven. I början av oktober innevarande år trädde också en rehabiliteringsreform i kraft. Den omfattar åtgärder för bevarande av arbetsförmågan samt omskolning. Lagstiftningen förutsätter också att en rehabiliteringsutredning om rehabilitering av den som ansöker om pension i regel skall göras före varje beslut om invalidpension, således också då det är fråga om individuell förtidspension.

Med hänsyn till vad som framförts ovan kom regeringen, då budgetpropositionen för 1992 utarbetades, fram till att åldersgränsen för individuell förtidspension bör höjas till 60 år från ingången av 1992 och att åldersgränsen för deltidspension på motsvarande sätt bör sänkas till 58 år. Nu har de ca 150 000 personer som hör till åldersklassen 55—59-åringar och som är med i arbetslivet möjlighet att ännu under detta år ansöka om individuell förtidspension.

För att de skall kunna skjuta upp pensionsansökan till en senare tidpunkt föreslås att höjningen av åldersgränsen inte skall gälla dem som är mellan 55 och 59 år. De skall ha rätt till individuell förtidspension enligt en nedre åldersgräns på 55 år. De skall naturligtvis kunna ansöka om deltidspension när de uppnått den föreslagna åldern 58 år.

I ärende som gäller individuell förtidspension kan s.k. förhandsbeslut begäras. Enligt pensionsanstaltens nuvarande praxis kan ansökan om förhandsbeslut tas upp till behandling då sex månader återstår till pensionsåldern. Ett förhandsbeslut som gäller pension är bindande för pensionsanstalten under en tid av sex månader från det beslutet fattades. Därför är ansökningar som inlämnats av personer som är födda 1937 för närvarande under behandling både inom arbetspensionssystemet och folkpensionssystemet. En del av dessa personer har fått beviljande förhandsbeslut. Därför föreslås att rätten till pension vid 55 års ålder skall, då lagen träder i kraft, kvarstå för dem som är födda 1937. Dessa personer skulle således inte behöva ansöka om pension före utgången av 1991 eller under 1992 och inte heller gå i pension om de fått förhandsbeslut, utan de kunde till dessa delar, om övriga förutsättningar tillåter det, ansöka om pension senare eller ansöka om deltidspension vid 58 års ålder.

Den ändring av deltidspensionen som föreslås i denna proposition gäller endast en sänkning av åldersgränsen för deltidspension till 58 år. Villkoren för erhållande av pension kvarstår oförändrade. För dem som fyllt 58 och 59 år är ersättningsprocenten densamma som för dem som fyllt 60 år, dvs. 44 % av sänkningen av förvärvsinkomsten.

En regeringsproposition med förslag till ändring av åldersgränserna inom det flexibla pensionsåldersarrangemanget inom den offentliga sektorn kommer att avlätas särskilt. Regeringen förutsätter att de nu föreslagna ändringarna av åldersgränserna genomförs också inom det kommunala pensionssystemet.

De nu föreslagna ändringarna av åldersgränserna förutsätter att 4 e, 4 f och 5 c §§ lagen om pension för arbetstagare, 4 a § lagen om pension för arbetstagare i kortvariga arbetsförhållanden, 15 § lagen om sjömanspensioner samt 20 och 22 a §§ folkpensionslagen ändras. Enligt 5 § lagen om pension för företagare och 6 § lagen om pension för lantbruksföretagare gäller i fråga om åldersgränserna för individuell

förtidspension och deltidspension vad som stadgas i lagen om pension för arbetstagare.

2. Ekonomiska verkningar

Av höjningen av åldersgränsen för individuell förtidspension till 60 år följer att en del av de 55–59-åringar som annars skulle ha rätt till individuell förtidspension kommer att få invalidpension, eftersom delvis samma faktorer beaktas då rätten till invalidpension och rätten till individuell förtidspension prövas. Detta får inte direkta verkningar inom arbetspensions- och folkpensionssystemet, men på längre sikt är det av betydelse för pensionsutgiftsökningen. Av de 55–59-åringar som skulle ha ansökt om individuell förtidspension kommer uppskattningsvis ca 30 % att gå i invalidpension.

Till följd av reformen kommer antalet individuella förtidspensioner inom det privata arbetspensionssystemet att minska med uppskattningsvis ca 900 år 1993 och ca 3 000 det följande året. Före år 2000 är minskningen ca 19 000. Enligt denna uppskattning uppgår inbesparingen i pensionsutgifter för individuell förtidspension inom det privata arbetspensionssystemet till ca 29 milj. mk 1993, ca 130 milj. mk 1994 och ca 1 180 milj. mk 2000. Den totala ändringen i pensionsutgiften är ca 19 milj. mk 1994 och ca 700 milj. mk 2000, vilket i procent av lönerna utgör $-0,1\%$ år 1994 och $-0,4\%$ år 2000.

Inom folkpensionssystemet beräknas antalet individuella förtidspensioner minska med ca 1 200 år 1993, med ca 4 800 år 1994 och med ca 30 900 år 2000. Kostnadsändringen 1993 minskar folkpensionsutgifterna med ca 9 milj. mk, 1994 med ca 36 milj. mk och 2000 med ca 212 milj. mk. Minskningen i de totala pensionsutgifterna uppgår till ca 4 milj. mk 1993, ca 23 milj. mk 1994 och ca 145 milj. mk 2000.

Verkningarna av sänkningen av den nedre åldersgränsen för deltidspension till 58 år kan inte bedömas exakt. Om ca 500 personer går i deltidspension årligen, ökar detta kostnaderna inom det privata arbetspensionssystemet med ca 20 milj. mk per år.

3. Lagstiftningsordning

Den föreslagna lagändringen möjliggör att de som av pensionsanstalten redan har fått ett

beviljande förhandsbeslut om individuell förtidspension kan gå i pension vid 55 års ålder. Eftersom den föreslagna lagen inte heller annars har retroaktiv verkan, bör lagändringen behandlas i den ordning som enligt 66 § riksdagsordningen gäller för stiftande av vanlig lag.

4. Ikraftträdande

De föreslagna lagändringarna, som ansluter sig till budgetpropositionen för 1992, föreslås träda i kraft den 1 januari 1992.

Med stöd av vad som anförts ovan föreläggs Riksdagen följande lagförslag:

1.

Lag

om ändring av lagen om pension för arbetstagare

I enlighet med riksdagens beslut

ändras i lagen den 8 juli 1961 om pension för arbetstagare (395/61) 4 e § 1 mom., det inledande stycket i 4 f § 1 mom. samt 5 c § 1 mom.,

dessas lagrum sådana de lyder, 4 e § 1 mom. och 5 c § 1 mom. i lag av den 30 juni 1989 (605/89) och det inledande stycket i 4 f § i lag av den 8 augusti 1986 (603/86), som följer:

4 e §

Utan hinder av vad som i 4 § 3 mom. och 5 b § 1 mom. stadgas om erhållande av full invalidpension har arbetstagare som fyllt 60 år rätt att få invalidpension i form av individuell förtidspension, om hans arbetsförmåga, med beaktande av sjukdom, lyte eller skada, faktorer förknippade med åldrandet, lång tid i yrket, ett för honom påfrestande och slitsamt arbete samt arbetsförhållandena, varaktigt har nedgått i sådan grad att det inte skäligen kan förutsättas att han skall fortsätta med sitt förvärvsarbete. Ett villkor är dock att arbetstagaren har upphört med förvärvsarbete enligt en lag, ett pensionsreglemente eller en pensionsstadga som avses i 8 § 4 mom. eller att hans förvärvsinkomst per månad för dessa arbeten kan uppskattas bli i genomsnitt mindre än det belopp som avses i 1 § 1 mom. 2 punkten. Ett villkor för individuell förtidspension är dessutom att, då den individuella förtidspensionen fastställs, såsom pensionsberättigande tid även kan beaktas den tid som återstår till pensionsåldern, eller motsvarande arbetsförtjänst, dock inte i det fall att arbetstagaren har rätt till individuell förtidspension enligt någon annan lag, ett pensionsreglemente eller en pensionsstadga som avses i 8 § 4 mom.

som har fyllt 58 men inte 65 år och övergått till deltidssarbete, förutsatt att

5 c §

Deltidspensionens belopp är, om inte något annat följer av 2 och 3 mom., för en arbetstagare som har fyllt 58 år 44 procent av skillnaden mellan den enligt 4 f § 3 mom. fastställda stabiliserade förvärvsinkomsten av förvärvsarbete inom denna lags tillämpningsområde och förvärvsinkomsten av sådant förvärvsarbete på deltid som omfattas av en lag, ett pensionsreglemente eller en pensionsstadga som avses i 8 § 4 mom. Börjar deltidspensionen senare än vid ingången av den månad som följer efter det arbetstagaren har fyllt 60 år, höjs nämnda procenttal med 1/3 procentenhet för varje månad med vilken arbetstagarens ålder överskrider 60 år när deltidspensionen börjar.

Denna lag träder i kraft den 199 .

Denna lag tillämpas på pensionsfall som har inträffat medan denna lag är i kraft. En försäkrad som har fyllt 55 år innan denna lag trädde i kraft eller som är född år 1937 bibehåller dock sin rätt till individuell förtidspension enligt de stadganden som gällde innan denna lag trädde i kraft.

4 f §

Berättigad till deltidspension är arbetstagare

2.

Lag**om ändring av 4 a § lagen om pension för arbetstagare i kortvariga arbetsförhållanden**

I enlighet med riksdagens beslut

ändras 4 a § 1 mom. lagen den 9 februari 1962 om pension för arbetstagare i kortvariga arbetsförhållanden (134/62), sådant det lyder i lag av den 30 juni 1989 (606/89), som följer:

4 a §

Utan hinder av vad 4 § 2 mom. och 5 § 3 mom. stadgar om erhållande av full invalidpension har en arbetstagare som har fyllt 60 år rätt att få invalidpension i form av individuell förtidspension, om hans arbetsförmåga, med beaktande av sjukdom, lyte eller skada, faktorer förknippade med åldrandet, lång tid i yrket, ett för honom påfrestande och slitsamt arbete samt arbetsförhållandena, varaktigt har nedgått i sådan grad att det inte skäligen kan förutsättas att han skall fortsätta med sitt förvärvsarbete. Ett villkor är dock att arbetstagaren har upphört med förvärvsarbete enligt en lag, ett pensionsreglemente eller en pensionsstadga som avses i 8 § 4 mom. lagen om pension för arbetstagare eller att hans förvärvsinkomst per månad för dessa arbeten kan uppskattas bli i genomsnitt mindre än det belopp som avses i 1 § 1 mom. 2 punkten i

nämnda lag. Ett villkor för individuell förtidspension är dessutom att, då den individuella förtidspensionen fastställs, såsom pensionsberättigande tid även kan beaktas den tid som återstår till pensionsåldern, eller motsvarande arbetsförtjänst, dock inte i det fall att arbetstagaren har rätt till individuell förtidspension enligt någon annan lag, ett pensionsreglemente eller en pensionsstadga som avses i 8 § 4 mom. lagen om pension för arbetstagare.

Denna lag träder i kraft den 199 .

Denna lag tillämpas på pensionsfall som har inträffat medan denna lag är i kraft. En försäkrad som har fyllt 55 år innan denna lag trädde i kraft eller som är född år 1937 bibehåller dock sin rätt till individuell förtidspension enligt de stadganden som gällde innan denna lag trädde i kraft.

3.

Lag**om ändring av 15 § lagen om sjömanspensioner**

I enlighet med riksdagens beslut

ändras 15 § 2 mom. lagen den 25 januari 1956 om sjömanspensioner (72/56), sådant detta lagrum lyder i lag av den 31 december 1986 (1038/86), som följer:

15 §

 Utan hinder av vad som stadgas i 1 mom. om rätt till full invaliditetspension har en försäkrad som fyllt 60 år rätt till invaliditetspension i form av individuell förtidspension, om hans arbetsförmåga med beaktande av sjukdom, lyte eller kroppsskada, faktorer förknippade med åldrandet, lång tid i yrket, ett för honom påfrestande och slitsamt arbete samt arbetsförhållandena varaktigt har nedgått i sådan grad att det inte skäligen kan förutsättas att han skall fortsätta med sitt förvärvsarbete. Ett villkor är dock att den försäkrade har upphört med sådant förvärvsarbete som avses i lag, pensionsreglemente eller pensionsstadga som nämns i 8 § 4 mom. lagen om pension för arbetstagare eller att hans förvärvsinkomst per månad för dessa arbeten kan

uppskattas bli i genomsnitt mindre än det belopp som nämns i 1 § 1 mom. 2 punkten lagen om pension för arbetstagare. Ett villkor för individuell förtidspension är dessutom att även den tid som återstår till pensionsåldern eller motsvarande arbetsförtjänst kan beaktas såsom pensionsberättigande då den individuella förtidspensionen fastställs.

Denna lag träder i kraft den 199 .

Denna lag tillämpas på pensionsfall som har inträffat medan denna lag är i kraft. En försäkrad som har fyllt 55 år innan denna lag trädde i kraft eller som är född år 1937 bibehåller dock sin rätt till individuell förtidspension enligt de stadganden som gällde innan denna lag trädde i kraft.

4.

Lag**om ändring av 20 och 22 a §§ folkpensionslagen**

I enlighet med riksdagens beslut
ändras i folkpensionslagen av den 8 juni 1956 (347/56) 20 § 1 mom. 2 punkten och i 22 a §
1 mom. det inledande stycket,
dessa lagrum sådana de lyder, 20 § 1 mom. 2 punkten i lag av den 26 juli 1985 (670/85) och
det inledande stycket i 22 a § 1 mom. i lag av den 27 mars 1991 (619/91), som följer:

3 kap.

Pensionsrätt

20 §

I folkpension betalas

2) invaliditetspension i fall som avses i 22 §
till arbetsoförmögen försäkrad som inte fyllt 65
år, eller invaliditetspension i form av individu-
ell förtidspension i fall som avses i 22 a § till
försäkrad som har fyllt 60 men inte 65 år; eller

med sitt förvärvsarbete. Ett villkor för pension
är dessutom att den försäkrade antingen har
upphört med förvärvsarbete eller att hans
förvärvsinkomst i medeltal kan uppskattas
understiga 689,58 mark per månad. Arbetet
skall ha upphört eller förvärvsinkomsten ha
nedgått tidigast 360 dagar före begynnelse-
punkten för den arbetsoförmåga som berättigar
till individuell förtidspension. Härvid beaktas
inte de dagar på den försäkrade

22 a §

Utan hinder av 22 § har en försäkrad som
fyllt 60 år rätt till invaliditetspension i form av
individuell förtidspension, om hans arbetsför-
måga, med beaktande av sjukdom, lyte eller
skada, faktorer förknippade med åldrandet,
lång tid i yrket, ett för honom påfrestande och
slitsamt arbete samt arbetsförhållandena, var-
aktigt har nedgått i sådan grad att det inte
skäligen kan förutsättas att han skall fortsätta

Denna lag träder i kraft den 199 .

En försäkrad som har fyllt 55 år innan denna
lag trädde i kraft eller som är född år 1937
bibehåller dock sin rätt till individuell förtids-
pension enligt de stadganden som gällde innan
denna lag trädde i kraft.

Det belopp som nämns i denna lag motsva-
rar det löneindexstal som enligt 9 § lagen om
pension för arbetstagare har fastställts för
1985.

Helsingfors den 11 oktober 1991

Republikens President

MAUNO KOIVISTO

Social- och hälsovårdsminister *Eeva Kuuskoski*

1.

Lag**om ändring av lagen om pension för arbetstagare***I enlighet med riksdagens beslut*

ändras i lagen den 8 juli 1961 om pension för arbetstagare (395/61) 4 e § 1 mom., det inledande stycket i 4 f § 1 mom. samt 5 c § 1 mom.,

dess lagrum sådana de lyder, 4 e § 1 mom. och 5 c § 1 mom. i lag av den 30 juni 1989 (605/89) och det inledande stycket i 4 f § i lag av den 8 augusti 1986 (603/86), som följer:

Gällande lydelse

4 e §

Utan hinder av vad som i 4 § 3 mom. och 5 b § 1 mom. stadgas om erhållande av full invalidpension har arbetstagare som fyllt 55 år rätt att få invalidpension i form av individuell förtidspension, om hans arbetsförmåga, med beaktande av sjukdom, lyte eller skada, faktorer förknippade med åldrandet, lång tid i yrket, ett för honom påfrestande och slitsamt arbete samt arbetsförhållandena, varaktigt har nedgått i sådan grad att det inte skäligen kan förutsättas att han skall fortsätta med sitt förvärvsarbete. Ett villkor är dock att arbetstagaren har upphört med förvärvsarbete enligt en lag, ett pensionsreglemente eller en pensionsstadga som avses i 8 § 4 mom. eller att hans förvärvsinkomst per månad för dessa arbeten kan uppskattas bli i genomsnitt mindre än det belopp som avses i 1 § 1 mom. 2 punkten. Ett villkor för individuell förtidspension är dessutom att, då den individuella förtidspensionen fastställs, såsom pensionsberättigande tid även kan beaktas den tid som återstår till pensionsåldern, eller motsvarande arbetsförtjänst, dock inte i det fall att arbetstagaren har rätt till individuell förtidspension enligt någon annan lag, ett pensionsreglemente eller en pensionsstadga som avses i 8 § 4 mom.

4 f §

Berättigad till deltidspension är arbetstagare som har fyllt 60 men inte 65 år och övergått till deltidsarbete, förutsatt att

Föreslagen lydelse

4 e §

Utan hinder av vad som i 4 § 3 mom. och 5 b § 1 mom. stadgas om erhållande av full invalidpension har arbetstagare som fyllt 60 år rätt att få invalidpension i form av individuell förtidspension, om hans arbetsförmåga, med beaktande av sjukdom, lyte eller skada, faktorer förknippade med åldrandet, lång tid i yrket, ett för honom påfrestande och slitsamt arbete samt arbetsförhållandena, varaktigt har nedgått i sådan grad att det inte skäligen kan förutsättas att han skall fortsätta med sitt förvärvsarbete. Ett villkor är dock att arbetstagaren har upphört med förvärvsarbete enligt en lag, ett pensionsreglemente eller en pensionsstadga som avses i 8 § 4 mom. eller att hans förvärvsinkomst per månad för dessa arbeten kan uppskattas bli i genomsnitt mindre än det belopp som avses i 1 § 1 mom. 2 punkten. Ett villkor för individuell förtidspension är dessutom att, då den individuella förtidspensionen fastställs, såsom pensionsberättigande tid även kan beaktas den tid som återstår till pensionsåldern, eller motsvarande arbetsförtjänst, dock inte i det fall att arbetstagaren har rätt till individuell förtidspension enligt någon annan lag, ett pensionsreglemente eller en pensionsstadga som avses i 8 § 4 mom.

4 f §

Berättigad till deltidspension är arbetstagare som har fyllt 58 men inte 65 år och övergått till deltidsarbete, förutsatt att

Gällande lydelse

5 c §

Deltidspensionens belopp är, om inte något annat följer av 2 och 3 mom., för en arbetstgare som har fyllt 60 år 44 procent av skillnaden mellan den enligt 4 f § 3 mom. fastställda stabiliserade förvärvsinkomsten av förvärvsarbete inom denna lags tillämpningsområde och förvärvsinkomsten av sådant förvärvsarbete på deltid som omfattas av en lag, ett pensionsreglemente eller en pensionsstadga som avses i 8 § 4 mom. Börjar deltidspensionen senare än vid ingången av den månad som följer efter det arbetstgaren har fyllt 60 år, höjs nämnda procenttal med 1/3 procentenhet för varje månad med vilken arbetstgarens ålder överskrider 60 år när deltidspensionen börjar.

Föreslagen lydelse

5 c §

Deltidspensionens belopp är, om inte något annat följer av 2 och 3 mom., för en arbetstgare som har fyllt 58 år 44 procent av skillnaden mellan den enligt 4 f § 3 mom. fastställda stabiliserade förvärvsinkomsten av förvärvsarbete inom denna lags tillämpningsområde och förvärvsinkomsten av sådant förvärvsarbete på deltid som omfattas av en lag, ett pensionsreglemente eller en pensionsstadga som avses i 8 § 4 mom. Börjar deltidspensionen senare än vid ingången av den månad som följer efter det arbetstgaren har fyllt 60 år, höjs nämnda procenttal med 1/3 procentenhet för varje månad med vilken arbetstgarens ålder överskrider 60 år när deltidspensionen börjar.

Denna lag träder i kraft den 199 .

Denna lag tillämpas på pensionsfall som har inträffat medan denna lag är i kraft. En försäkrad som har fyllt 55 år innan denna lag trädde i kraft eller som är född år 1937 bibehåller dock sin rätt till individuell förtidspension enligt de stadganden som gällde innan denna lag trädde i kraft.

2.

Lag**om ändring av 4 a § lagen om pension för arbetstagare i kortvariga arbetsförhållanden**

I enlighet med riksdagens beslut

ändras 4 a § 1 mom. lagen den 9 februari 1962 om pension för arbetstagare i kortvariga arbetsförhållanden (134/62), sådant det lyder i lag av den 30 juni 1989 (606/89), som följer:

Gällande lydelse

4 a §

Utän hinder av vad 4 § 2 mom. och 5 § 3 mom. stadgar om erhållande av full invalidpension har en arbetstagare som har fyllt 55 år rätt att få invalidpension i form av individuell förtidspension, om hans arbetsförmåga, med beaktande av sjukdom, lyte eller skada, faktorer förknippade med åldrandet, lång tid i yrket, ett för honom påfrestande och slitsamt arbete samt arbetsförhållandena, varaktigt har nedgått i sådan grad att det inte skäligen kan förutsättas att han skall fortsätta med sitt förvärvsarbete. Ett villkor är dock att arbetstagaren har upphört med förvärvsarbete enligt en lag, ett pensionsreglemente eller en pensionsstadga som avses i 8 § 4 mom. lagen om pension för arbetstagare eller att hans förvärvsinkomst per månad för dessa arbeten kan uppskattas bli i genomsnitt mindre än det belopp som avses i 1 § 1 mom. 2 punkten i nämnda lag. Ett villkor för individuell förtidspension är dessutom att, då den individuella förtidspensionen fastställs, såsom pensionsberättigande tid även kan beaktas den tid som återstår till pensionsåldern, eller motsvarande arbetsförtjänst, dock inte i det fall att arbetstagaren har rätt till individuell förtidspension enligt någon annan lag, ett pensionsreglemente eller en pensionstadga som avses i 8 § 4 mom. lagen om pension för arbetstagare.

Föreslagen lydelse

4 a §

Utän hinder av vad 4 § 2 mom. och 5 § 3 mom. stadgar om erhållande av full invalidpension har en arbetstagare som har fyllt 60 år rätt att få invalidpension i form av individuell förtidspension, om hans arbetsförmåga, med beaktande av sjukdom, lyte eller skada, faktorer förknippade med åldrandet, lång tid i yrket, ett för honom påfrestande och slitsamt arbete samt arbetsförhållandena, varaktigt har nedgått i sådan grad att det inte skäligen kan förutsättas att han skall fortsätta med sitt förvärvsarbete. Ett villkor är dock att arbetstagaren har upphört med förvärvsarbete enligt en lag, ett pensionsreglemente eller en pensionsstadga som avses i 8 § 4 mom. lagen om pension för arbetstagare eller att hans förvärvsinkomst per månad för dessa arbeten kan uppskattas bli i genomsnitt mindre än det belopp som avses i 1 § 1 mom. 2 punkten i nämnda lag. Ett villkor för individuell förtidspension är dessutom att, då den individuella förtidspensionen fastställs, såsom pensionsberättigande tid även kan beaktas den tid som återstår till pensionsåldern, eller motsvarande arbetsförtjänst, dock inte i det fall att arbetstagaren har rätt till individuell förtidspension enligt någon annan lag, ett pensionsreglemente eller en pensionstadga som avses i 8 § 4 mom. lagen om pension för arbetstagare.

Denna lag träder i kraft den 199 .

Denna lag tillämpas på pensionsfall som har inträffat medan denna lag är i kraft. En försäkrad som har fyllt 55 år innan denna lag trädde i kraft eller som är född år 1937 bibehåller dock sin rätt till individuell förtidspension enligt de stadganden som gällde innan denna lag trädde i kraft.

3.

Lag

om ändring av 15 § lagen om sjömanspensioner

I enlighet med riksdagens beslut

ändras 15 § 2 mom. lagen den 25 januari 1956 om sjömanspensioner (72/56), sådant detta lagrum lyder i lag av den 31 december 1986 (1038/86), som följer:

Gällande lydelse

Föreslagen lydelse

15 §

15 §

Utan hinder av vad som stadgas i 1 mom. om rätt till full invaliditetspension har en försäkrad som fyllt 55 år rätt till invaliditetspension i form av individuell förtidspension, om hans arbetsförmåga med beaktande av sjukdom, lyte eller kroppsskada, faktorer förknippade med åldrandet, lång tid i yrket, ett för honom påfrestande och slitsamt arbete samt arbetsförhållandena varaktigt har nedgått i sådan grad att det inte skäligen kan förutsättas att han skall fortsätta med sitt förvärsarbete. Ett villkor är dock att den försäkrade har upphört med sådant förvärsarbete som avses i lag, pensionsreglemente eller pensionsstadga som nämns i 8 § 4 mom. lagen om pension för arbetstagare eller att hans förvärsinkomst per månad för dessa arbeten kan uppskattas bli i genomsnitt mindre än det belopp som nämns i 1 § 1 mom. 2 punkten lagen om pension för arbetstagare. Ett villkor för individuell förtidspension är dessutom att även den tid som återstår till pensionsåldern eller motsvarande arbetsförtjänst kan beaktas såsom pensionsberättigande då den individuella förtidspensionen fastställs.

Utan hinder av vad som stadgas i 1 mom. om rätt till full invaliditetspension har en försäkrad som fyllt 60 år rätt till invaliditetspension i form av individuell förtidspension, om hans arbetsförmåga med beaktande av sjukdom, lyte eller kroppsskada, faktorer förknippade med åldrandet, lång tid i yrket, ett för honom påfrestande och slitsamt arbete samt arbetsförhållandena varaktigt har nedgått i sådan grad att det inte skäligen kan förutsättas att han skall fortsätta med sitt förvärsarbete. Ett villkor är dock att den försäkrade har upphört med sådant förvärsarbete som avses i lag, pensionsreglemente eller pensionsstadga som nämns i 8 § 4 mom. lagen om pension för arbetstagare eller att hans förvärsinkomst per månad för dessa arbeten kan uppskattas bli i genomsnitt mindre än det belopp som nämns i 1 § 1 mom. 2 punkten lagen om pension för arbetstagare. Ett villkor för individuell förtidspension är dessutom att även den tid som återstår till pensionsåldern eller motsvarande arbetsförtjänst kan beaktas såsom pensionsberättigande då den individuella förtidspensionen fastställs.

Denna lag träder i kraft den 199 .

Denna lag tillämpas på pensionsfall som har inträffat medan denna lag är i kraft. En försäkrad som har fyllt 55 år innan denna lag trädde i kraft eller som är född år 1937 bibehåller dock sin rätt till individuell förtidspension enligt de stadganden som gällde innan denna lag trädde i kraft.

4.

Lag**om ändring av 20 och 22 a §§ folkpensionslagen**

I enlighet med riksdagens beslut

ändras i folkpensionslagen av den 8 juni 1956 (347/56) 20 § 1 mom. 2 punkten och i 22 a § 1 mom. det inledande stycket,

dessas lagrum sådana de lyder, 20 § 1 mom. 2 punkten i lag av den 26 juli 1985 (670/85) och det inledande stycket i 22 a § 1 mom. i lag av den 27 mars 1991 (619/91), som följer:

*Gällande lydelse**Föreslagen lydelse*

3 kap.

Pensionsrätt

20 §

I folkpension betalas

2) invaliditetspension i fall som avses i 22 § till arbetsförmögen försäkrad som inte fyllt 65 år, eller invaliditetspension i form av individuell förtidspension i fall som avses i 22 a § till försäkrad som har fyllt 60 men inte 65 år; eller

22 a §

Utan hinder av 22 § har en försäkrad som fyllt 55 år rätt till invaliditetspension i form av individuell förtidspension, om hans arbetsförmåga, med beaktande av sjukdom, lyte eller skada, faktorer förknippade med åldrandet, lång tid i yrket, ett för honom påfrestande och slitsamt arbete samt arbetsförhållandena, varaktigt har nedgått i sådan grad att det inte skäligen kan förutsättas att han skall fortsätta med sitt förvärvsarbete. Ett villkor för pension är dessutom att den försäkrade antingen har upphört med förvärvsarbete eller att hans förvärvsinkomst i medeltal kan uppskattas understiga 689,58 mark per månad. Arbetet skall ha upphört eller förvärvsinkomsten ha nedgått tidigast 360 dagar före begynnelsepunkten för den arbetsförmåga som berättigar till individuell förtidspension. Härvid beaktas inte de dagar på den försäkrade

3 kap.

Pensionsrätt

20 §

I folkpension betalas

2) invaliditetspension i fall som avses i 22 § till arbetsförmögen försäkrad som inte fyllt 65 år, eller invaliditetspension i form av individuell förtidspension i fall som avses i 22 a § till försäkrad som har fyllt 60 men inte 65 år; eller

22 a §

Utan hinder av 22 § har en försäkrad som fyllt 60 år rätt till invaliditetspension i form av individuell förtidspension, om hans arbetsförmåga, med beaktande av sjukdom, lyte eller skada, faktorer förknippade med åldrandet, lång tid i yrket, ett för honom påfrestande och slitsamt arbete samt arbetsförhållandena, varaktigt har nedgått i sådan grad att det inte skäligen kan förutsättas att han skall fortsätta med sitt förvärvsarbete. Ett villkor för pension är dessutom att den försäkrade antingen har upphört med förvärvsarbete eller att hans förvärvsinkomst i medeltal kan uppskattas understiga 689,58 mark per månad. Arbetet skall ha upphört eller förvärvsinkomsten ha nedgått tidigast 360 dagar före begynnelsepunkten för den arbetsförmåga som berättigar till individuell förtidspension. Härvid beaktas inte de dagar på den försäkrade

Denna lag träder i kraft den

199 .

En försäkrad som har fyllt 55 år innan denna lag trädde i kraft eller som är född år 1937 bibehåller dock sin rätt till individuell förtids-

*Gällande lydelse**Föreslagen lydelse*

pension enligt de stadganden som gällde innan denna lag trädde i kraft.

Det belopp som nämns i denna lag motsvarar det löneindextal som enligt 9 § lagen om pension för arbetstagare har fastställts för 1985.
